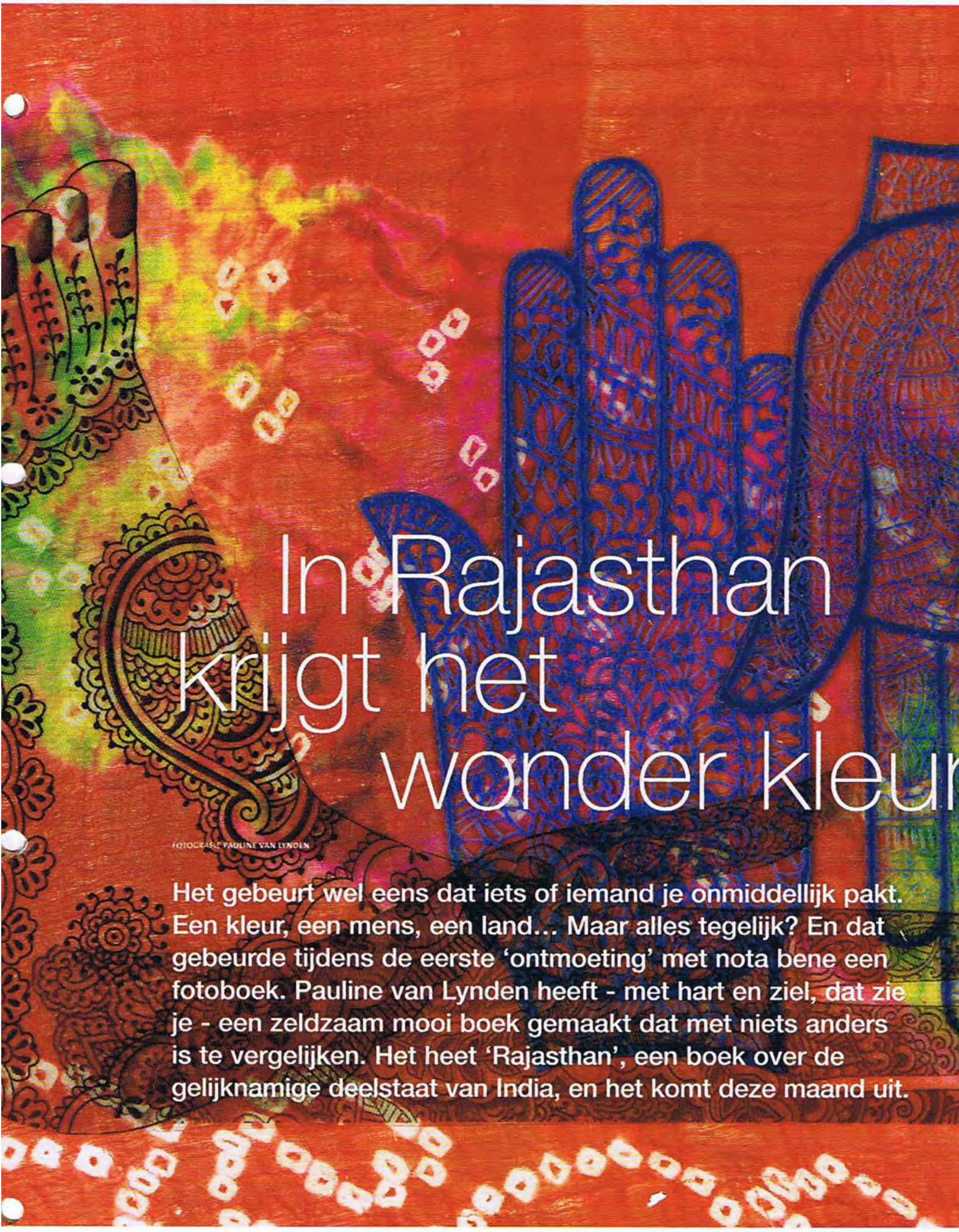

In Rajasthan krijgt het wonder kleur

FOTOGRAFIE: PAULINE VAN LYNDEN

Het gebeurt wel eens dat iets of iemand je onmiddellijk pakt. Een kleur, een mens, een land... Maar alles tegelijk? En dat gebeurde tijdens de eerste 'ontmoeting' met nota bene een fotoboek. Pauline van Lynden heeft - met hart en ziel, dat zie je - een zeldzaam mooi boek gemaakt dat met niets anders is te vergelijken. Het heet 'Rajasthan', een boek over de gelijknamige deelstaat van India, en het komt deze maand uit.

आर. मणीभाई पटेल
एण्ड कंपनी
कलकत्ता
भारत बिड़ी
घोड़ा बिड़ी
घोड़ा बिड़ी
MANGALORE GANESH
501
MICKY KUSA

'Zoveel speciale momenten staan in mijn geheugen gegrift: mijn handen en voeten die urenlang met henna werden beschilderd, het verhaal van een volksheld onder een steeds grotere sterrenhemel... mijn inwijding in de vele festiviteiten van de astrologische kalender. In India worden tradities en gewoontes zichtbaar in de feesten die in alle lagen van de bevolking worden gevierd... Vliegende pauwen, een roze kind bij een waterpomp kleren in felle kleuren aan de waslijn, verbazende kleurcombinaties, hoe onthoud ik die?'

Het boek Rajasthan is een en al beeld en sfeer. Pauline van Lynden heeft, zoals ze zelf zegt, haar foto's gebruikt 'alsof het verf was om in de vorm van collages meer kracht te kunnen geven aan wat mijn oog en mijn ziel heeft geraakt.' En dat voel je ook als je dit fotoboek onder ogen krijgt. In driehonderd pagina's schildert zij haar beleving van het land, door middel van haar collages en tussen de hoofdstukken door bijna column-achtige teksten. Je moet - behalve heel talentvol - ook behoorlijk verliefd zijn op Rajasthan om een dergelijke uitgave aan te durven?

"Het is liefde, nee, haat en liefde. Een niet te beschrijven aantrekkingskracht, iets onbestendigs en dat grijpt me, elke keer weer als ik ga. Het land laat me nog niet los, en zolang dat gevoel heerst, blijf ik Rajasthan bezoeken."

Vijftien jaar geleden nodigde een vriendin haar uit 'tempels te kijken' in India. Het was haar eerste kennismaking en sindsdien heeft Pauline het land ettelijke keren bezocht. Soms alleen reizend met haar camera en notitieboekjes, vaak ook met man en kinderen, met groepjes geïnteresseerden als reisleidster, in totaal 20 keer. De voorraad foto's, aantekeningen, schetsen, stukjes stof, stalen van uiteenlopende materialen is in de jaren uitgegroeid tot een kleurrijke schatkist waaruit ze nu haar 'kind' heeft samengesteld.

Het boek begint met een eenvoudig, kleurrijk touwtje dat over de pagina's loopt. "Het zijn de draadjes die Indiërs om hun pols dragen, ze krijgen ze in de tempel, als een soort zegen, en ze dragen ze tot ze versleten zijn. "Tijdens een indrukwekkende ceremonie kreeg ik dergelijke gekleurde draden van een dorpspriester, hij deed ze om mijn pols. Thuis knoopte ik de draad aan een boom in de tuin. Later vond ik de verkleurde vezels terug in een nest. Ik vind dat mooi, hoe zo'n ritueel in mijn tuin verder gaat."

Kijken en leren van de 'simpelheid', dat is haar boodschap. Ik heb ervaren met ontroering naar mensen en gebeurtenissen te kijken, zonder oordeel. En zonder westers filter dat alles kan breken omdat iets bijvoorbeeld lelijk, ongepast of kitsch is. "Vooral de waardigheid van mensen die niets hebben, daar heb ik bewondering voor."

Tijdens ons gesprek valt het woord mystiek geregeld. "India vertegenwoordigt een geheimzinnige wereld, het mysterie ontmoet je daar op onverwachte plekken, het is iets dat heel diep zit in dit land, iets dat mij ontroert en raakt. Er zijn genoeg wonderen om me heen. Oh nee, dat heeft niets te maken met in de lotushouding ergens op een berg zitten. Het is in India traditie om een goeroe te hebben die je wijze lessen geeft. Dat is een duizenden jaren oude cultuur...

Maar de zoektocht van westerlingen naar hun eigen goeroe voor meer geluk vrede, dat is een commercieel iets geworden. Mensen betalen ervoor, ze denk dat ze hier meer wijsheid vinden dan thuis. Ze raken afhankelijk van hun goer of hun priester en van de rituelen die daarbij horen. Ze moeten die dingen da blijven doen, omdat het anders misgaat. Dan spreek je niet over vrijheid, maa over nieuwe dogma's, net als vroeger in de katholieke kerk, maar dan in een mystieke verpakking. Nee, ik ben in India niet religieuzer geworden. Ik houd n van de nieuwe dogma's die ik hier in de ashrams ben tegengekomen. Ik koest mijn westerse vrijheid en sta open voor het wonder dat alom aanwezig is. Daar heeft India zeker aan bijgedragen. Bovendien vertrouw ik, nadat ik een zware periode in mijn leven heb meegemaakt, weer op mijn gevoel en intuïti Het boek is daar getuige van.

EERSTE BOEK

PAULINE VAN LYNDEN WERD IN PARIJS GEBOREN IN EEN FAMILIE VAN DIPLOMATEN EN KUNSTENAARS, MET EEN NEDERLANDSE VADER EN EEN FRANSE MOEDER. NA HAAR STUDIE POLITIEKE WETENSCHAPPEN AAN DE KATHOLIEKE UNIVERSITEIT IN LEUVEN, VESTIGDE ZIJ ZICH IN 1970 IN NEDERLAND, WAAR ZIJ TROUWDE EN TWEE KINDEREN GROOTBRACHT. ZIJ WAS JARENLANG KUNSTBOEKBINDER EN VOLGDE EEN OPLEIDING TOT KUNSTSCHILDER. ZIJ SCHREEF HAAR EERSTE BOEK 'RAJASTHAN' ZOWEL IN HET ENGELS, FRANS ALS NEDERLANDS.

FOTOGRAAF: VANESSA EVERTS

NEDERLANDSE UITGAVE
VIA WALBURG PERS BV, ZUTPHEN,
ISBN 90 5730 276 4

UITGEVERIJ ASSOULINE, PARIJS (FRANS)
ISBN 2 84 323 52 4

UITGEVERIJ ASSOULINE, NEW YORK U
(ENGELS) ISBN 2 84 323 446 8

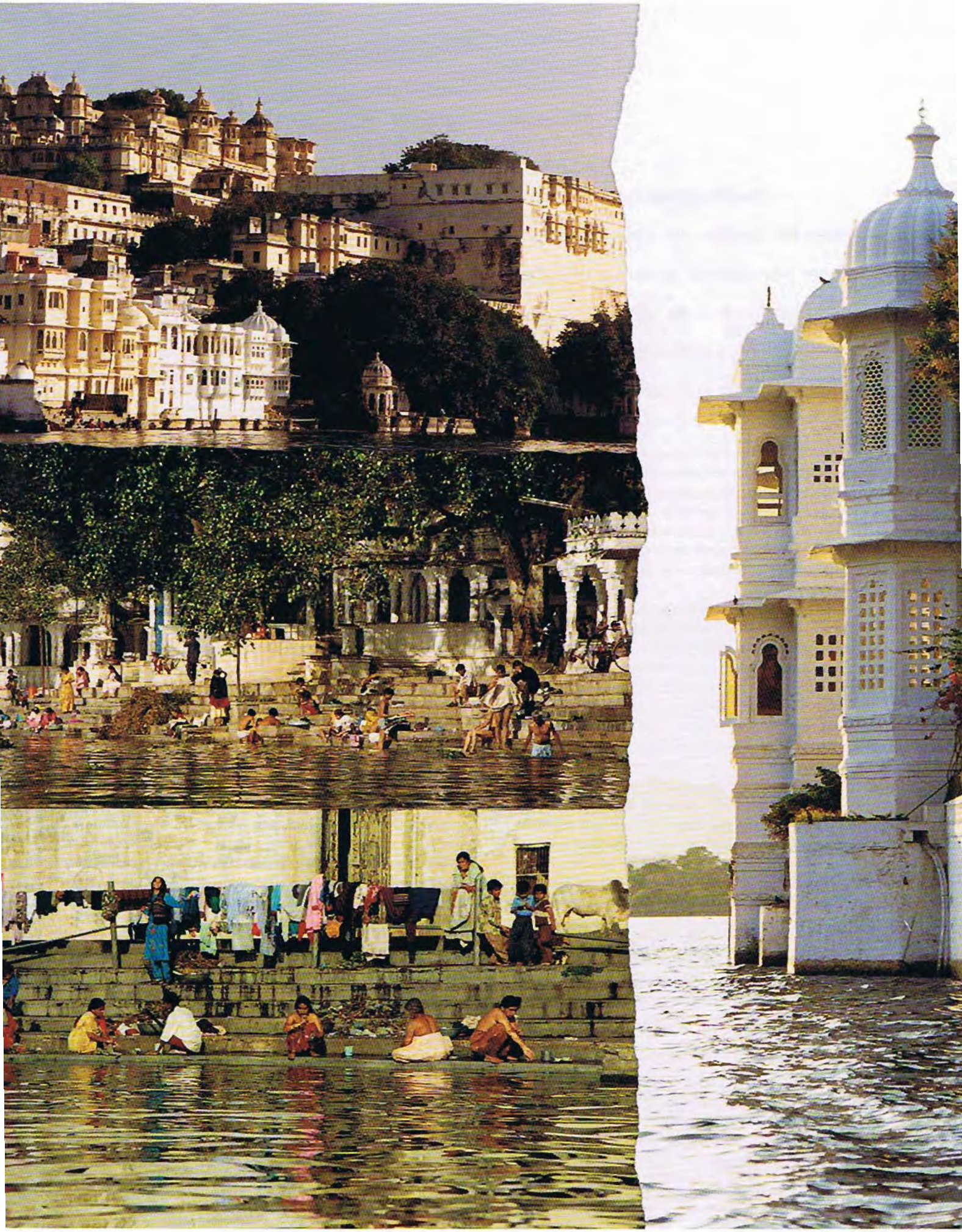

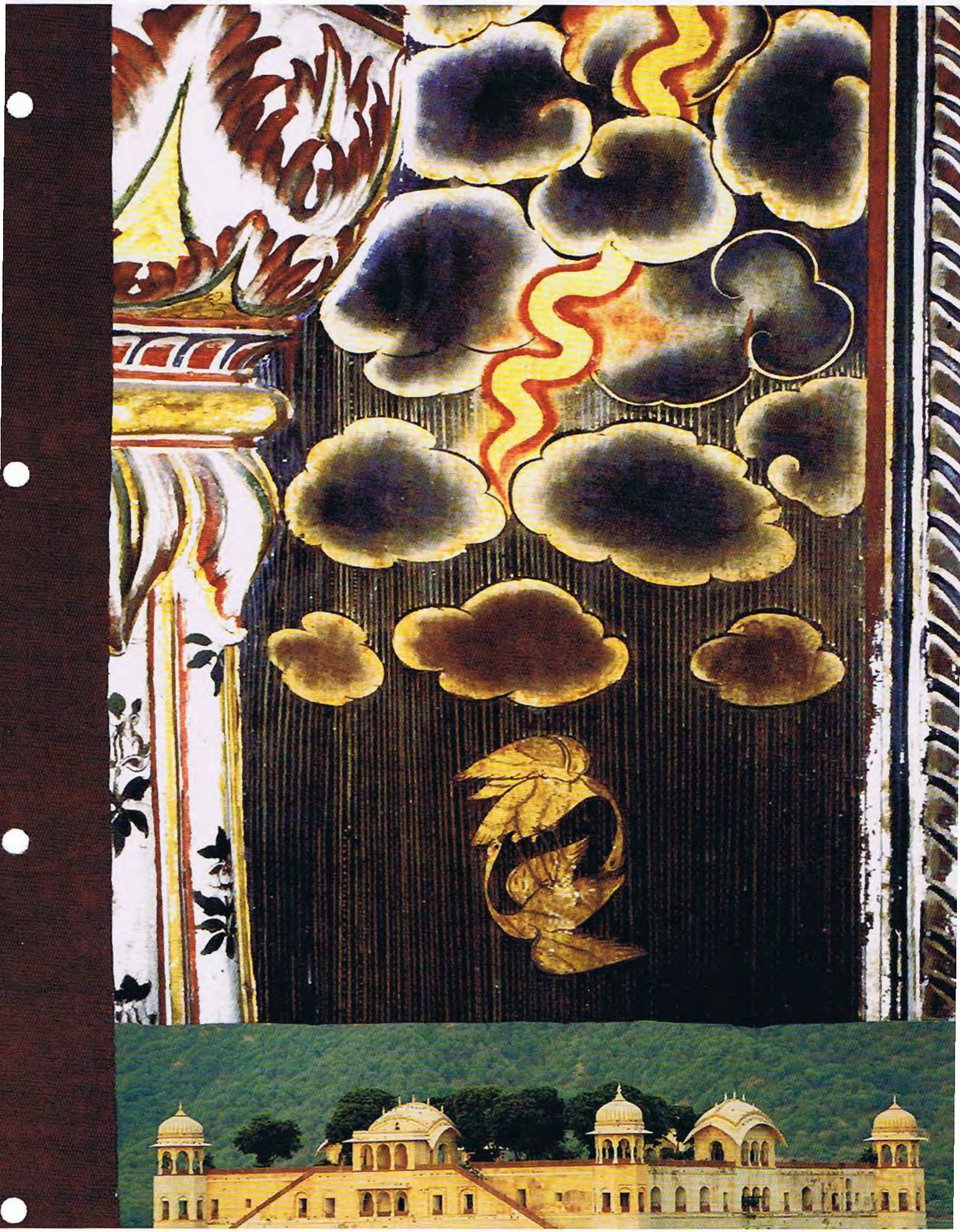

happinez